

Przemysław Czarnek

1) Wprowadzenie

19 października 2020 r. został powołany przez Prezydenta RP na stanowisko Ministra Edukacji Narodowej, wcześniej pełnił funkcję Wojewody Lubelskiego, w 2019 r. wybrany został posłem na Sejm. Podkreślenia wymaga, że Przemysław Czarnek jest z wykształcenia prawnikiem, doktorem habilitowanym nauk prawnych, zaś temat jego pracy doktorskiej to Zasady państwa prawnego i sprawiedliwości społecznej w praktyce ustrojowej III Rzeczypospolitej Polskiej.

Działalność Przemysława Czarnka, jako funkcjonariusza publicznego pełniącego funkcje wojewody, a następnie Ministra Edukacji i Nauki budzi duże kontrowersje, według wielu osób, w tym środowisk nauczycielskich i naukowych ponosi on odpowiedzialność za ogromne trudności i chaos w oświacie i nauce, które nadzoruje. Kwestie te związane są na pewno z odpowiedzialnością polityczną ministra P. Czarnka. Niezależnie od tego w odniesieniu do części zachowań jakich dopuścił się P. Czarnek istnieje uzasadnione podejrzenie, iż zachowania te mogły wypełniać także znamiona przestępstw opisanych w Kodeksie karnym, ewentualnie innych ustawach określających czyny zabronione. Zachowania te można podzielić na kilka grup, z których jako najważniejsze wyłaniają się:

I. Przestępstwa urzędnicze polegające na przekroczeniu uprawnień i niedopełnieniu obowiązków przez Ministra Edukacji i Nauki P. Czarnka w funkcjonowaniu instytucji państwa, którymi administruje tj. szkolnictwa i nauki i doprowadzenie do bezprecedensowo trudnej sytuacji w tych obszarach. W niektórych wypadkach można mówić także o nadużyciu władzy.

II. Przestępstwa niegospodarności polegające na przekazywaniu środków publicznych pozostających w dyspozycji Ministra Edukacji i Nauki P. Czarnka na rzecz różnych podmiotów z naruszeniem obowiązujących procedur, nierzadko wbrew interesowi publicznemu i społecznemu, a jednocześnie doprowadzenie do przysporzenia znacznych środków na rzecz jednostek organizacyjnych i osób powiązanych z środowiskiem politycznym i światopoglądowym tego ministra. W tej grupie szczególne znaczenie ma proceder określany w mediach, jako program „Willa plus”

III. Przestępstwa związane z publicznymi wypowiedziami Ministra Edukacji i Nauki P. Czarnka polegające na zniesławianiu i znieważaniu określonych grup lub poszczególnych osób ze względu na ich orientację seksualną, światopogląd, bezwyznaniowość, działalność społeczną lub prowadzone badania naukowe

Poniżej przedstawione zostaną opisy takich zachowań, ich możliwa kwalifikacja prawa, wskazanie rodzaju odpowiedzialności i przewidzianych prawem sankcji, za te naruszenia prawa.

1) Przestępstwa pospolite

1.1) Opis stanu faktycznego:

W październiku 2020 r. Przemysław Czarnek na kilka dni przed powołaniem na stanowisko Ministra Edukacji, będąc posłem na Sejm RP, mimo obowiązującego zakazu wejścia osób z zewnątrz wszedł na Oddział Rehabilitacyjny Wojskowego Szpitala Klinicznego w Lublinie, w celu odwiedzin hospitalizowanej w tej placówce swojej babci. Dwa dni po tej wizycie P. Czarnek przedstawił informację o swoim zakażeniu koronawirusem. Następnie kilka dni po jego wizycie Szpital poinformował, iż na oddziale, na którym przebywał stwierdzono zakażenie Covid 19 u 90% pacjentów. Jednocześnie Szpital stwierdził, iż „nie jest możliwe wskazanie źródła zakażenia”.

1.2) Opis czynu zabronionego:

Zachodzi podejrzenie, iż P. Czarnek wykorzystując swoją pozycję i wpływy polityczne nie przestrzegając zakazów wynikających z ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych i innych wydanych na jej podstawie przepisów sprowadził niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia wielu osób, w tym pacjentów i personelu znajdujących się w Wojskowym Szpitalu Klinicznym w Lublinie na teren którego wbrew zakazom się dostał, ale także innych osób, powodując zagrożenie epidemiologiczne lub szerzenie się choroby zakaźnej -to jest o czyn z art. 165 § 1 pkt. 1 Kodeksu karnego

1.3) Rodzaj odpowiedzialności, sankcja:

Czyn z art. 165 § 1 pkt. 1 Kodeksu karnego jest czynem ściganym z oskarżenia publicznego, w wypadku skierowania aktu oskarżenia przez prokuratora sprawę rozpatruje sąd karny właściwy dla miejsca popełnienia czynu; przestępstwo to jest zagrożone karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat, w przypadku postaci nieumyślnej z art. 165 § 2 Kodeksu karnego karą pozbawienia wolności do lat 3

2) Przepięstwa urzędnicze

2.1) Opis stanu faktycznego:

Od samego początku sprawowania urzędu Ministra Edukacji i Nauki przez P. Czarnka prowadzona przez niego polityka budziła zastrzeżenia opinii publicznej, w tym przede wszystkim środowisk nauczycielskich, naukowych i rodziców. Znaczna część działań, ale także zaniechania ministra P. Czarnka doprowadziły do bezprecedensowo trudnej sytuacji w edukacji i nauce, najistotniejsze problemy to:

- Ogromne braki kadrowe w polskich szkołach i przedszkolach. Według danych ZNP w rozpoczynającym się roku szkolnym 2022/2023 brakowało ok. 70 tysięcy nauczycieli. W tym samym czasie blisko 3 tysięcy etatów brakowało w samej tylko Warszawie

- przepełnienie szkół i konieczność prowadzenia w wielu miejscach zajęć do późnych godzin popołudniowych
- Znacznie zaniżone w stosunku do realnych potrzeb subwencje oświatowe przekazywane przez Ministerstwo Edukacji Nauki samorządom. Np. według wyliczeń samorządu miasta Łodzi przekazywane w ciągu ostatnich 3 lat środki w ramach subwencji oświatowej są o ok. 500 mln mniejsze niż wydatki w tym zakresie
- Największy w historii kryzys psychiczny dzieci i młodzieży. Rok 2022 był rekordowy pod względem liczby samobójstw i prób samobójczych w tych grupach. Odnotowano w tym czasie 2031 prób samobójczych, z czego 150 zakończyło się śmiercią dziecka. W tym samym roku decyzją rządu RP zaprzestano współfinansowania telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży, co odbyło się przy aprobacie kierowanego przez P. Czarnka Ministerstwa Edukacji i Młodzieży
- Forsowanie przez Ministerstwo Edukacji i Nauki zmian programowych w całości odpowiadającą światopoglądowi środowiska politycznego ministra P. Czarnka, czego przykładem jest wprowadzanie nowego przedmiotu historia i terażniejszość i zatwierdzenie do nauki tego przedmiotu kwestionowanego przez znaczną część specjalistów podręcznika Historia i Teraźniejszość. 1945-1979 r. autorstwa Wojciecha Roszkowskiego.
- Dążenie do nowelizacji prawa oświatowego i usiłowanie przez Ministra Edukacji i Nauki P. Czarnka wprowadzania zmian w systemie oświaty zmniejszających kompetencje samorządów, dyrektorów szkół, nauczycieli, a także rodziców z jednoczesnym zwiększeniem uprawnień podległych bezpośrednio ministrowi kuratorów oświaty. Zmiany wprowadzane przez ministra opisane zostały pod nawa „lex Czarnek”
- Ograniczenie przez ministra P. Czarnka finansowania niektórych placówek naukowych, z powodu niewłaściwej oceny aktualnych potrzeb finansowych tych placówek np. faktu wzrostu płacy minimalnej i cen mediów lub nie zgadzania się ministra z dorobkiem naukowym i pracami poszczególnych placówek naukowych i zatrudnionych w niej pracowników. Taka sytuacja ma miejsce m. in. w odniesieniu o Polskiej Akademii Nauk, której według jej prezesa w kwietniu 2023 r. brakowało 3 mln zł na wynagrodzenia dla pracowników, zaś na pokrycie kosztów bieżącej działalności kwotę 180 mln zł. Minister P. Czarnek publicznie zapowiedział natomiast, iż kierowany przez niego resort nie będzie finansował działalności Instytutu Filozofii i Socjologii PAN w związku z zatrudnieniem w nim prof. B. Engelking. Zapowiedź pozbawienia finansowania tej placówki naukowej wynikała z krytycznego stosunku Ministra Edukacji i Nauki do badań prowadzonych przez profesor Engelking i negocjowania ich wyników. Takie zachowanie stało się przedmiotem zawiadomienia o możliwości popełnienia przez P. Czarnka przestępstwa przekroczenia uprawnień polegającego na próbach zastraszenia przedstawicielki polskiej nauki i traktowaniu pieniędzy publicznych jak własne. Zawiadomienie taki złożył Przewodniczący Rady Miejskiej w Łodzi prof. Marcin Gołaszewski.

2.2) Opis czynu zabronionego:

Niewątpliwie w tej grupie duża część zachowań podlegać będzie odpowiedzialności politycznej związanej ze sposobem sprawowania funkcji Ministra Edukacji Narodowej. Niezależnie od powyższego w odniesieniu do części zachowań z tej grupy zachodzi uzasadnione podejrzenie, iż dojsć mogło do przekroczenia uprawnień, a w szczególności niedopełnienia obowiązków przez ministra P. Czarnka. W szczególności dotyczy to zaniechań w zakresie decyzji dotyczących finansowania placówek oświatowych i naukowych. W tym miejscu na szczególną uwagę zasługują niedopełnienia obowiązków w zakresie przekazywania subwencji światowych samorządom, a także środków na funkcjonowanie placówek naukowych, w tym Polskiej Akademii Nauk. Niedofinansowanie w tych obszarach prowadzi do stale pogarszającej się sytuacji w placówkach oświatowych i naukowych.

Zachowania ministra P. Czarnka naruszają także konstytucyjne prawa rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami, zaś wychowanie to powinno uwzględniać także wolność sumienia i wyznania dziecka oraz jego przekonania- art. 48 Konstytucji RP. Odmowa finansowania określonych placówek naukowych ze względu na wyniki ich badań (tak jak w wypadku Instytutu Filozofii i Socjologii PAN) niewątpliwie narusza wyrażone w art. 73 Konstytucji RP wolności w zakresie badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników oraz wolności nauczania.

W stosunku do opisane powyżej zachowań P. Czarnka zachodzi uzasadnione podejrzenie, iż mogą one wypełniać znamiona czynu zabronionego opisanego w art. 233 § 1 Kodeksu karnego, polegającego na przekroczeniu uprawnień lub niedopełnieniu obowiązków przez funkcjonariusza publicznego (zgodnie z art. 115 § 13 Kodeksu karnego Minister Edukacji i Nauki jest funkcjonariuszem publicznym) i działania w ten sposób na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Przede wszystkim działania te godzą w interes publiczny jakim jest prawidłowe funkcjonowanie placówek oświatowych i naukowych, odpowiedni do potrzeb poziom ich funkcjonowania, wolności badań naukowych i głoszenia ich wyników, prawo rodziców do wychowania dzieci. W niektórych przypadkach zachowania ministra mogły także godzić interes prywatny, w wypadku wygłaszania opinii odnośnie badań naukowych poszczególnych pracowników nauki, bądź nauczycieli.

2.3) Rodzaj odpowiedzialności, sankcja:

Przestępstwo z art. 233 § 1 Kodeksu karnego jest czynem ściganym z oskarżenia publicznego, w wypadku skierowania aktu oskarżenia przez prokuratora sprawę rozpatruje sąd karny właściwy dla miejsca popełnienia czynu. Przestępstwo to jest zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3. Natomiast zgodnie z art. 233 § 2 Kodeksu karnego w sytuacji, gdy sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej czyn zagrożony jest karą pozbawienia wolności od 1 roku do 10 lat.

3) Przeszłość niegospodarności

3.1) Opis stanu faktycznego:

Przemysław Czarnek dysponuje specjalnym funduszem Ministra Edukacji i Nauki. Zgodnie z założeniami fundusz ten miał dofinansować projekty, które wzmacniają potencjał podmiotów wspierających system oświaty i wychowania, podnoszą jakość i zwiększają liczbę ich działań. Beneficjenci funduszu mają wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego, rozszerzać ofertę edukacji pozalekcyjnej i pozaszkolnej lub wspierać rozwój nauki języka polskiego i oświaty polskiej w Polsce i za granicą. Lista obdarowanych podmiotów wskazuje na dwie prawidłowości dotyczące procesu rozdzielania tych funduszy.

Po pierwsze dotacje te otrzymują niemal wyłącznie jednostki organizacyjne związane z obozem władzy. Są to podmioty powiązane z politykami PIS, prawicowe i katolickie fundacje i inne podmioty światopoglądowo i organizacyjnie związane ze środowiskiem Zjednoczonej Prawicy. Często jest to krąg znajomych ministra Czarnka, ewentualnie ludzi, z którymi łączyły go sprawy zawodowe. Przy czym minister P. Czarnek publicznie zaprzeczał, że na liście dofinansowanych podmiotów nie ma jego znajomych. Zaprzeczenie to jest nieprawdziwe. Dotację w kwocie 500.703,20 zł, czyli ponad pół miliona złotych otrzymało Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” z siedzibą w Lublinie. Od 2005 r. do 2022 r., kiedy był już ministrem Przemysław Czarnek zasiadał w komisji rewizyjnej tego stowarzyszenia.

Po drugie, w znacznie części dotacje przyznawane są organizacjom w województwa lubelskiego i samego miasta Lublina, a więc okręgu wyborczego Przemysława Czarnka, miejsca z którym związany jest rodzinnie i zawodowo. W 2022 r. roku z ogólnej liczby 45 dofinansowanych przez Ministra Edukacji Narodowej i Nauki podmiotów, aż 14 pochodziło z województwa lubelskiego, a więc była to blisko jedna trzecia beneficjentów funduszu ministra edukacji, mimo iż ludnościowo województwo to stanowi ok. 5% mieszkańców Polski.

Na szczególną uwagę w ramach programu "Rozwój potencjału infrastrukturalnego podmiotów wspierających system oświaty i wychowania" zasługuje proceder określony medialnie, jako program „Willa plus”. Chodzi tutaj o sytuacje, gdy z funduszu ministra edukacji przyznano środki na finansowanie lub współfinansowanie zakupu kilkunastu nieruchomości m.in.: willi na Starym Mokotowie (5 mln dotacji), dom na Żoliborzu (4,5 mln dotacji), dom na Saskiej Kępie (4,5 mln dotacji), dom na Ursynowi (4,5 mln dotacji), lokal przy ul. Dorotowskiej w Warszawie (1,5 mln dotacji), nieruchomość z dwoma domami, lasem i stawami w miejscowości Karczowiska Górne (2,2 mln Dotacji), lokal w apartamentowcu w Lublinie (1 mln dotacji), willa w Jadwisinie (1 mln dotacji), budowa obiektu szkoleniowo- konferencyjnego w Wetlinie (2 mln dotacji). Łącznie minister

Przemysław Czarnek udzielił dotacji na zakup lub budowę kilkunastu nieruchomości na terenie całego kraju.

Na podkreślenie zasługuje, iż dotacje te jako opisano wyżej trafiają wyłącznie do podmiotów powiązanych partyjnie, organizacyjnie, światopoglądowo ze środowiskiem Zjednoczonej Prawicy, ludzi z tego samego kręgu politycznego, a nawet rodzinnego i towarzyskiego. Ewidentnym tego przykładem jest sprawa zakupu wille na Starym Mokotowie, którą na siedzibę wybrał podmiot o nazwie „Fundacja Polska Wielki Projekt”. Organizacja ta otrzymała dotację w maksymalnej możliwej wysokości 5 mln zł. W skład rady programowej tej fundacji wchodzi prominentni politycy PIS oraz znane osoby związane z tą partią m.in.: wicepremier Piotr Gliński, europosłowie Zdzisław Krasnodębski i Ryszard Legutko, publicysta Bronisław Wildstein, doradca prezydenta Andrzej Zubertowicz, czy Andrzej Przyłębski były ambasador RP w Niemczech, mąż Julii Przyłębskiej prezes TK. Na uwagę zasługuje także, iż willa ta ma zostać zakupiona od nadzorowanego przez Ministra Aktywów Państwowych Jacka Sasina Polskiego Holdingu Nieruchomości (spółka kontrolowana przez Skarb Państwa) za kwotę 5,5 mln złotych, a więc po cenie znacznie zaniżonej odbiegającej od obecnych cen rynkowych.

Cechą szczególną procedury przyznawania dotacji przez Ministra Edukacji Narodowej i Nauki jest także to, iż obdarowane podmioty po stosunkowo krótkim okresie najczęściej 5 latach (sporadycznie po 10 latach) będą mogły zakupione nieruchomości przeznaczyć na cele komercyjne, a więc będą mogły je sprzedać, wynająć, bądź wykorzystywać w inny sposób niezgodny z celami statutowymi. Podkreślić należy także, iż w wielu wypadkach podmioty jakie uzyskały dotacje niewiele albo wręcz nic nie mają wspólnego z celem programu, jakim jest wspieranie systemu oświaty i wychowania. W niektórych wypadkach jednostki te powstały na niedługo przez przyznaniem dotacji (np. Fundacja Dumni z Elbląga w kwietniu 2022 r., na kilka miesięcy przed przyznaniem dotacji). Co więcej, ponad połowa z nich dostała negatywną opinię od ministerialnej komisji konkursowej. Zachodzi więc podejrzenie, iż mimo to dotacje przyznano decyzją kierownictwa resortu, a największą władzę w tym zakresie posiada minister P. Czarnek. W ramach omawianego funduszu Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek rozdysponował w 2022 r. kwotę 40 mln złotych.

W dniu 14 czerwca 2023 Najwyższa Izba Kontroli przedłożyła Sejmowi RP Analizę wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2022 r. oraz opinię w przedmiocie absolutorium dla Rady Ministrów (druk nr 3371). NIK stwierdziła liczne nieprawidłowości w gospodarowaniu majątkiem publicznym przez Ministra Edukacji i Nauki, w tym naruszające prawo. Jak wskazuje NIK: „Działaniem nielegalnym było przyznanie przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu »Rozwój potencjału infrastrukturalnego podmiotów wspierających system oświaty i wychowania«, finansowanego z części Oświata i wychowanie dotacji celowych: w łącznej kwocie 6 mln zł na realizację inwestycji trzem podmiotom niespełniającym kryterium otrzymania dotacji określonego przez Ministra; jednemu podmiotowi w wysokości 4,5 mln zł poza trybem naboru wniosków określonym

przez Ministra oraz w łącznej wysokości 1,5 mln zł instytucjom kultury, które nie były uprawnione do udziału w programie.” Szczegółowe informacje dotyczące tego proceduru są zawarte w Informacji o wynikach kontroli Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, części 30 – Oświata i Wychowanie oraz części 90 – Akademia Kopernikańska (Nr ewid. 64/2023/P/23/001/KNO, Warszawa 2023). Ponadto NIK opisał udzielenie przez Ministra Edukacji i Nauki dotacji celowych w łącznej wysokości 84,9 mln zł 149 wnioskodawcom, których wnioski nie zostały zarekomendowane przez Zespoły doradcze (W ramach programów: Rozwój potencjału infrastrukturalnego podmiotów wspierających system oświaty i wychowania, Inwestycje w oświacie, Programu Wsparcia Edukacji, Międzypokoleniowe Centra Edukacyjne – wsparcie integracji międzypokoleniowej). Powyższe działania zostały podjęte w formie indywidualnej decyzji Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka.

3.2) Opis czynu zabronionego:

Opisany powyżej sposób przyznawania dotacji i dofinansowań z funduszu ministra edukacji i nauki, w szczególności program „Willa plus”, w którym z racji zajmowanej funkcji kluczową rolę pełnił Minister Edukacji Narodowej Przemysław Czarnego nasuwa uzasadnione podejrzenie, iż w procesie tym dojsć mogło do przestępstwa niegospodarności, działania na szkodę osoby prawnej, jaką jest Ministerstwo Edukacji i Nauki to jest przestępstwa opisanego w art. 296 § 1 Kodeksu karnego. Zgodnie z tym przepisem odpowiedzialności karnej podlega osoba, która będąc na podstawie ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy obowiązana do zajmowania się sprawami majątkowymi osoby prawnej poprzez nadużycie udzielonych uprawnień lub niedopełnienie obowiązku wyrządza jej znaczą szkodę majątkową. Formę kwalifikowaną tego przestępstwa przewiduje 296 § 2 Kodeksu karnego, w tym wypadku sprawca musi działać w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Oczywiście w tym wypadku minister P. Czarnek odpowiadać może także z art. 231 § 1 Kodeksu karnego (działanie na szkodę przez funkcjonariusza publicznego), który to czyn pozostaje w zbiegu z przestępstwem z art. 296 § 1 Kodeksu karnego.

Istotą omawianej tutaj odpowiedzialności karnej jest nadużycie udzielonych Ministrowi Edukacji i Nauki na podstawie ustawy uprawnień w zakresie dysponowania środkami publicznymi, ewentualnie niedopełnienie obowiązków w tym zakresie. Chodzi o decyzje finansowe ministra Przemysława Czarnka, które wyrządzają szkodę osobie prawnej, jaką jest Ministerstwo Edukacji i Nauki, a szerzej Skarb Państwa. Szkoda polega na tym, iż środki rozdysponowane środki nie realizują prawem określonych celów i zadań ministerstwa, na którego czele stoi. Nadużycia te polegać w niektórych wypadkach mogły także nieprzestrzeganiu wewnętrznych procedur, niezgodnym z prawem interpretowaniem kryteriów przyznawaniu dotacji, czy wręcz kierowanie się politycznym nepotyzmem. W efekcie opisywanych zachowań ministra P. Czarnka dojsć mogło do powstania szkody na kwotę kilkudziesięciu milionów złotych.

Podkreślić należy, iż najbardziej uzasadnione podejrzenie, iż dojść mogło do popełnienia przestępstwa zachodzi w przypadku procederu „Willa plus”. Opisany sposób działania prowadzi do uprawnionego wniosku, iż dojść mogło do przesunięć finansowych w wyniku których za publiczne pieniądze właścicielami (a co najmniej dysponentami) staną się konkretne osoby, związane ze środowiskiem Zjednoczonej Prawicy, głównie PIS. W ten sposób byłaby to forma przestępczego „uwłaszczenia się” określonej grupy ludzi powiązanej ze środowiskiem politycznym Przemysława Czarneka, na podstawie podejmowanych przez niego decyzji jako Ministra Edukacji Narodowej i Nauki. W odniesieniu do niektórych zachowań skierowane zostały zawiadomienia o przestępstwie – posłanka lewicy!!

3.3) Rodzaj odpowiedzialności, sankcja:

Czyn z art. 296 § 1 Kodeksu karnego jest czynem ściganym z oskarżenia publicznego, w wypadku skierowania aktu oskarżenia przez prokuratora sprawę rozpatruje sąd karny właściwy dla miejsca popełnienia czynu. Przestępstwo to jest zagrożone w typie podstawowym karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, w przypadku art. 296 § 2 Kodeksu karnego karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat. Ponieważ opisywany powyżej proceder dotyczył rozdzielienia dotacji na kwotę ok. 40 mln złotych zastosowanie znajduje art. 296 § 3 Kodeksu karnego (wyrządzona została szkoda w wielkich rozmiarach) przewidujący karę pozbawienia wolności od 1 roku do 10 lat

4) Przestępstwa zniesławiania i znieważania

4.1) Opis stanu faktycznego:

Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek w czasie pełnienia swojej funkcji wielokrotnie kierował obelżywe i obraźliwe wypowiedzi wobec osób, które identyfikuje jako swoich przeciwników politycznych i światopoglądowych. Wypowiedzi te dotyczyły mniejszości, kobiet, religii czy Unii Europejskiej. Należy on grona polityków wypowiadających bardzo ostro, konfrontacyjnie i kontrowersyjnie. Dotyczy to zarówno wypowiedzi w mediach tradycyjnych, jak i mediów społecznościowych, gdzie również jest aktywny. Minister Przemysław Czarnek był w przeszłości karany naganami przez Komisję Etyki Poselskiej Sejmu RP za swoje wystąpienia sejmowe.

Powszechnie znana jest wypowiedź jakiej P. Czarnek jeszcze przed powołaniem na stanowisko ministra udzielił w czerwcu 2020 r. na antenie TVP Info: „Brońmy nas przed ideologią LGBT i skończmy słuchać tych idiotyzmów o jakichś prawach człowieka czy jakiejś równości. Ci ludzie nie są równi ludziom normalnym i skończmy z tą dyskusją” Te zachowanie Przemysława Czarneka spotkało się z reakcją Ośrodka Monitorowania Zachowań Rasistowskich i Ksenofobicznych, który złożył w tej sprawie prywatny akt oskarżenia

przeciwko w/w. Postępowanie w tej sprawie toczy się pod sygn. akt III K 67/21 przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Mokotowa.

Kolejna obraźliwa wypowiedzi Ministra Edukacji i Nauki pod adresem mniejszości seksualnych, zrównująca de facto osoby o innej orientacji z hitlerowskimi nazistami: „Nie ma wątpliwości, że cała ta ideologia LGBT wyrastająca z neomarksizmu (a ten z marksizmu) pochodzi z tego samego korzenia, co niemiecki narodowy socjalizm hitlerowski, który jest odpowiedzialny za wszelkie zło II wojny światowej, zniszczenie Warszawy i zamordowanie powstańców”.

Również inne wypowiedzi Przemysława Czarnka mogą być kwalifikowane jako zniesławiające lub znieważające. Dotyczy to chociażby słów dotyczących ludzi świata nauki. W kwietniu 2023 r. publicznie stwierdził pod adresem prof. Barbary Engelking, iż „ja nie będę finansował na większą skalę instytutu, który utrzymuje tego rodzaju ludzi, którzy po prostu obrażają Polaków”.

Znane są także obraźliwe wypowiedzi Ministra Edukacji Narodowej pod adresem konkretnych osób, w tym polityków np. europosłów Roberta Biedronia i Róży-Thun, z którego nazwiska wyśmiewał się publicznie. P. Czarnek zarzucał tym osobom publicznie kłamstwa na temat Polski i Polaków.

4.2) Opis czynu zabronionego:

Analiza licznych wypowiedzi ministra Przemysława Czarnka wskazuje, iż je tzw. mowa nienawiści, co jednak nie jest określeniem prawnym. Możliwe naruszenia prawa karnego dotyczą w tym wypadku przestępstw zniesławienia, polegającego na pomawianiu innych osób, grup ludzi, czy jednostek organizacyjnych o postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności tj. o czyn z art. 212 § 1 i 2 Kodeksu karnego. Z kolei kierowanie obelg, zniewag słów obraźliwych pod adresem innych osób może zostać zakwalifikowane jako przestępstwo znieważenia z art. 214 § 1 i 2 Kodeksu karnego.

W niektórych przypadkach zachowania P. Czarnka można rozpatrywać także pod kątem podejrzenia popełnienia przestępstwa znieważanie grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu ich przynależności tj. o czyn art. 257 Kodeksu karnego. Wprawdzie w artykule tym do znamion przestępstwa nie zalicza się znieważenia ze względu na przynależność do mniejszości seksualnej, a głównie takie można znaleźć wypowiedzi Ministra Edukacji i Nauki. Niemniej w przepisie tym wymienione zostały znieważenie ze względu na bezwyznaniowość, a takie wypowiedzi Przemysława Czarnka miały miejsce w przeszłości.

4.3) Rodzaj odpowiedzialności, sankcja:

Przestępstwa z art. 212 § 1 i 2 oraz z art. 214 § 1 i 2 Kodeksu karnego są czynami ściganymi z oskarżenia prywatnego. Dla wszczęcia postępowania konieczne jest złożenie prywatnego aktu oskarżenia do sądu karnego właściwego dla miejsca popełnienia czynu. Przestępstwa te są zagrożone w typie podstawowym karą grzywny albo ograniczenia wolności, zaś w przypadku typu kwalifikowanego (zniesławienie lub znieważenie za pomocą środków masowego komunikowania) karą grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do roku.

Przestępstwo z art. 257 Kodeksu karnego jest czynem ściganym z oskarżenia publicznego, w wypadku skierowania aktu oskarżenia przez prokuratora sprawę rozpatruje sąd karny właściwy dla miejsca popełnienia czynu. Przestępstwo to jest zagrożone w typie karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat

PROJEKT ROBOTY
Listy Hamby